

BELARUS BİLGİ NOTU

GÜNCEL VERİLER

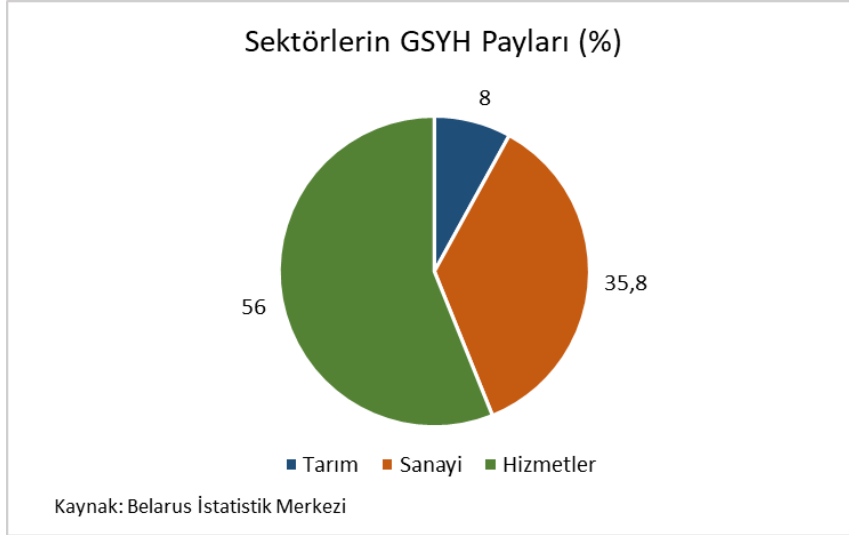
MAKROEKONOMİK GÖSTERGELER VE TAHMİNLER

GÖSTERGE	DEĞER	2019	2020	2021 (tahmini)
GSYH (cari fiyatlarla)	Milyar USD	64,4	60,2	65,7
Büyüme	%	1,4	-0,9	2
Nüfus	Milyon Kişi	9,4	9,4	9,3
Kişi Başı Gelir	USD	6.831	6.397	7.032
Enflasyon	%	5,6	5,5	9,2
İşsizlik Oranı	%	4,2	4,1	4,3
Cari Denge / GSYH	%	-1,9	-0,4	0,3
Bütçe Dengesi / GSYH	%	0,9	-2,9	-3,8
İhracat	Milyar USD	33	29	39,8
İthalat	Milyar USD	39	33	41,8

Kaynak: IMF KEG Ekim 21, Trademap, Belarus İstatistik Ofisi (Ticaret verileri harici veriler 2021 için IMF tahminidir)

1. BELARUS EKONOMİSİ GENEL GÖRÜNÜMÜ

Sovyetler Birliğinin dağılmasından bu yana Belarus, diğer Sovyet Cumhuriyetlerinde yaşanan büyük ölçekli özelleştirmeden kaçınarak kilit sektörleri hükümet altında tutmaya devam etmiştir. Dolayısıyla bu dönemden kalan kamu işletmelerinin üretimden aldığı pay yüksektir.

Potasyum tuzu rezervinde dünyanın önemli üreticilerinden olan Belarus petrol ve diğer enerji kaynakları bakımından yetersizdir. Sınırlı miktarda petrolü bulunan ülke, kendi ihtiyacının ancak %12'sini karşılamaktadır. Ancak, ülkedeki petrol işleme sanayisi gelişmiştir ve Belarus, Rusya'dan aldığı ham petrolü işleyerek dünyaya ihraç etmektedir. Buna ek olarak, ülkede var olan potasyum kaynakları ile işlenen petrol sonucu çıkartılan petrol ürünleri de ihracatta önemli yer tutmaktadır. Madencilik ve imalat sanayi ülke ekonomisinin ana bileşenleridir. Kamyon, otobüs ve özel makine üretiminde uzmanlaşan ülke aynı zamanda tarım makineleri, tarım ve hafif sanayi pazarında lider konumundadır. Sanayi sektörünün ekonomi içerisindeki payı %36 civarındadır.

Tarım sektörü ise işgücünün onda birini oluşturmaktadır. Önemli süt ürünleri ihracatçısı olan ülke de tarım GSYH'nin %8'ini oluşturmaktadır. Belarus, bilişim teknolojileri hizmeti açısından tüm BDT ülkelerini geride bırakmakta ve bu alanda Hindistan ile rekabetçi konumundadır. Gelişmekte olan turizm sektörüne sahip olan ülke de hizmetler sektörü ekonominin %56'sını oluşturmaktadır.

Rusya ekonomisi ile paralel şekilde performans gösteren Belarus ekonomisi, 2015-2016 yıllarında Rusya'nın enerji fiyatlarındaki düşüşün ve ABD yaptırımları etkisiyle kriz yaşadığı yılda resesyona girmiştir.

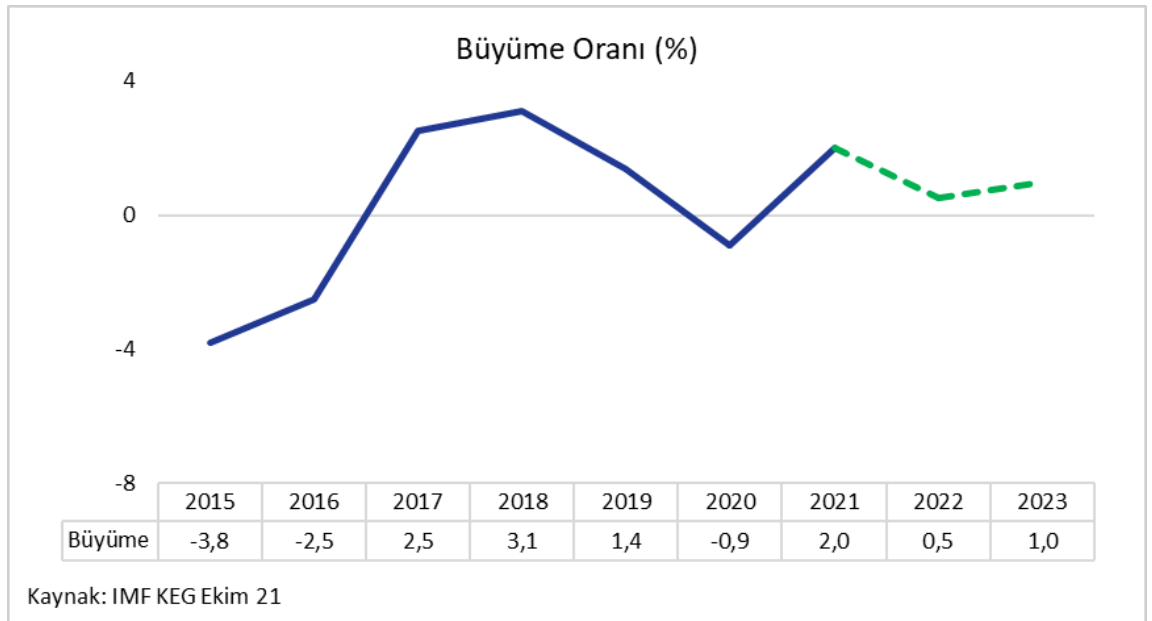

Bu dönemde iç ve dış talep zayıflamış ve üretiminin daralmasına neden olmuştur. Para biriminin keskin bir şekilde değer kaybettiği dönemde ülke ekonomisi sırasıyla %3,8 ve %2,5 daralmıştır. 2017 yılında ise daha elverişli dış ortam ve güçlü iç talep, iki yıllık durgunluktan sonra ekonominin toparlanmasına yardımcı olarak %2,5 büyümeyi desteklemiştir.

Takip eden yılda talebin toparlanmaya devam etmesi ile birlikte emtia ihracatını desteklemeye yönelik politikalar büyümeyi hızlandırmış ve ülkenin 2018 yılında %3,1 genişlemesini sağlamıştır.

2020 yılında ise, salgın nedeniyle küresel durgunluk yaşanması, Rusya'nın petrol vergilendirmesinde değişikliğe gitmesi Belarus ekonomisini olumsuz etkilerken, ülkenin talep yönlü politika önlemleri alması ve KİT'lere sübvansiyonlu kredi sağlayarak sanayi sektörünün şiddetli daralmasını engellemesiyle ekonomi %0,9 daralmıştır. Ekonomi 2021 yılının ilk iki çeyreğinde sırasıyla %1,1 ve %5,8 genişleyerek toparlanma yoluna girmiştir. Ancak, son zamanlarda küresel emtia fiyatlarının yükselmeye başlaması ve enflasyonun yüksek seyretmesi, büyümenin üçüncü ve dördüncü çeyrekte zayıfladığı yönünde tahminleri güçlendirmektedir. IMF'e göre Belarus 2021 yılında %2 genişlemiştir.

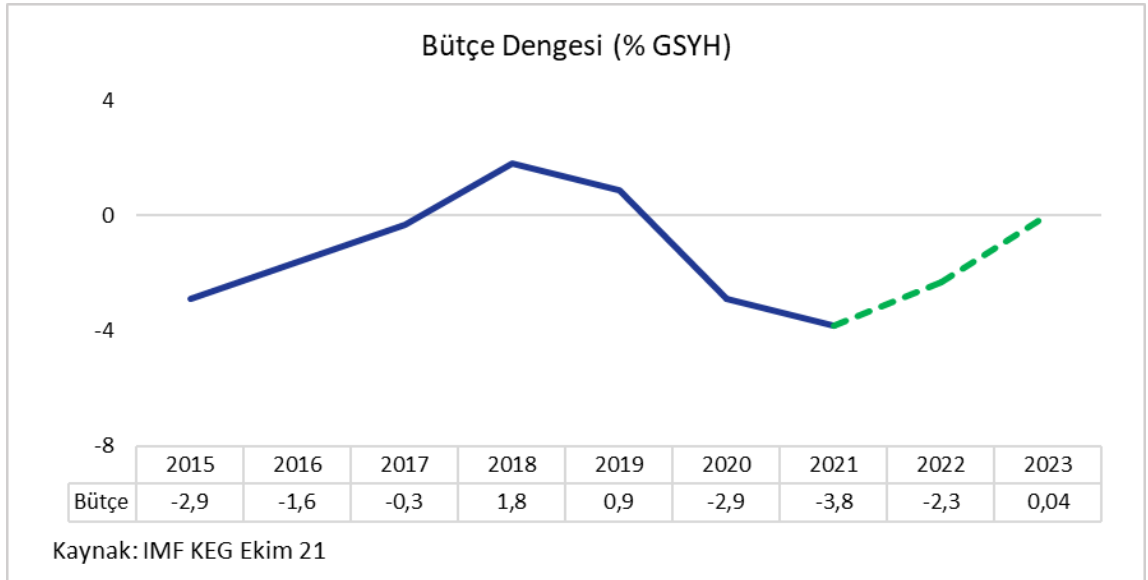
2022 yılının ilk aylarında Rusya-Ukrayna savaşında, Rusya ortağı olarak görülen Belarus birçok ülkenin yaptırımlarıyla karşı karşıya kalmıştır. Fitch Rating ve S&P Belarus kredi notunu 2022 Mart ayında B'den CCC seviyesine indirmiştir.

2. BÜTÇE DENGESİ

Belarus 2000-2017 yılları arasında genellikle GSYH cinsinden bütçe açığı vermiştir. Ülkede harcamaların özellikle sermaye harcamaları, ücretler ve maaşların hızla artması kamu maliyesinin açık vermesindeki etkili nedenlerdendir. Ancak, 2018 yılında güçlü dış talep, daha iyi ticaret hadleri ve Avrasya Ekonomik Birliği içindeki ithalat vergilerinin artırılması gelirleri artırmış ve ülkenin GSYH cinsinden %1,8 bütçe fazlası vermesini sağlamıştır. Salgın yılında, destek paketleri ve özellikle devlete ait işletmelere verilen destek kamu maliyesi üzerindeki baskıları artırmıştır. Buna ek olarak, Rusya'nın petrol üzerinde gerçekleştirdiği vergi manevrası Belarus'un gelirlerini etkilemiştir. 2020 durgunluğu kurumlar gelir vergisi kaybına da yol açarak ülkenin bütçesinin GSYH cinsinden %2,9 açık vermesine neden olmuştur. 2021 yılında ise IMF'e göre ülkenin %3,8 bütçe açığı verdiği tahmin edilmektedir

3. SWOT ANALİZİ (FITCH)

Güçlü Yönleri:

- Ülkenin bilişim sektörü oldukça rekabetçidir. Belaruslu yükseköğrenim BT geliştirme bölümlerinden mezun olan oranı Avrupa'daki en yüksek oranlardan biridir.
- Asya'daki kalıcı tedarik zinciri kesintileri, 2021'de Belarus mal ihracatının rekabet gücünü artırdı.

Zayıf Yönleri:

- Belarus'un Rusya ile yakın ekonomik bağları, Rusya'nın büyümesinin Belarus ekonomisi üzerinde önemli bir etkisi olacağı anlamına gelmektedir.

- Ülkenin demografik profili zayıf ve küresel hidrokarbon fiyatlarına büyük ölçüde bağlı durumdadır.

Fırsatlar:

- Ağır imalat, kimyasallar ve rafine yakıt ürünleri gibi nispeten yüksek beceri gerektiren sektörlerde karşılaştırmalı bir avantaja sahiptir ve bu durum ihracatın artmasına yardımcı olacaktır.

Tehditler:

- Politik belirsizlik, bankaların likidite sorunlarıyla karşı karşıya kalması ve hükümetin finansman sıkıntısı yaşaması ekonomiyi krize sokma tehdidinde bulunmaktadır.
- Ülkenin döviz rezervlerindeki bozulma ciddi bir tehdittir.
- Büyük dış finansman gereksinimleri, yabancı yatırımcı belirsizliğinin veya yaptırımlarının ekonomik bir krizle sonuçlanabileceği anlamına gelmektedir.

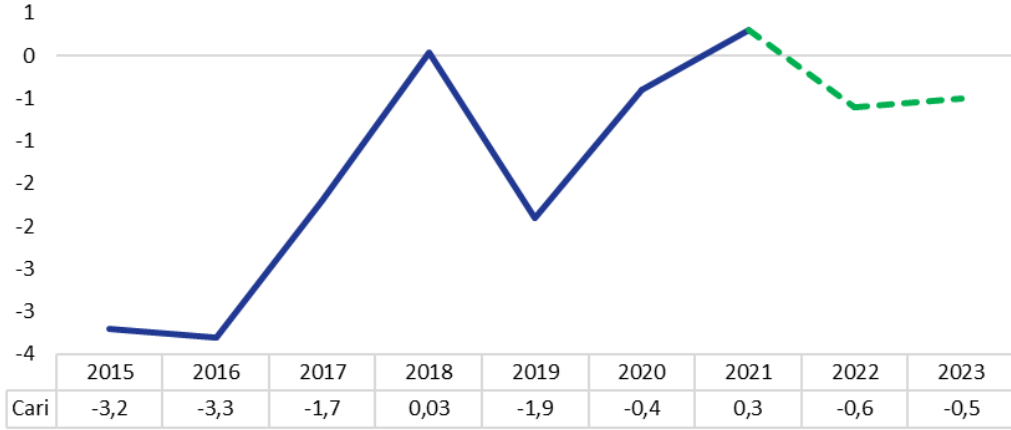
4. CARİ DENGESİ VE DIŞ TİCARETİ

Belarus Rusya'dan ham petrol ithal ederken Ukrayna'ya ve diğer Avrupa ülkelerine işlenmiş petrol ihraç etmektedir. Dolayısıyla Belarus cari dengesi enerji fiyatlarından, yaptırımlardan ve Rusya ekonomisinden etkilenmektedir. 2015 yılında enerji fiyatlarındaki düşüş etkisiyle Belarus'un ihracatı %25 ithalatı %27 daralmış ve GSYH cinsinden %3,2 açık vermiştir. 2017 yılında hizmet ihracatının toparlanmaya başlaması ile birlikte cari açığını %1,7 seviyesine geriletmiştir. Ancak, bu durum 2019 yılında ihracatın %3 daralması ve ithalatın %3 büyümesi ile dış ticaret açığının 6 milyar USD'ye yükselmesiyle tersine dönmüştür.

2020 yılında salgın etkisiyle birlikte ihracatı 29 milyar USD'ye gerileyen Belarus bu yıl içerisinde GSYH cinsinden %0,4 cari açık vermiştir. 2021'de ise ihracatın %37 artarak 40 milyar USD'ye yaklaşması ithalatın ise 42 milyar USD civarında gerçekleşmesi dış ticaret açığını 2 milyar USD seviyesine geriletmiştir. Böylece GSYH cinsinden %0,3 cari fazla verilmiştir.

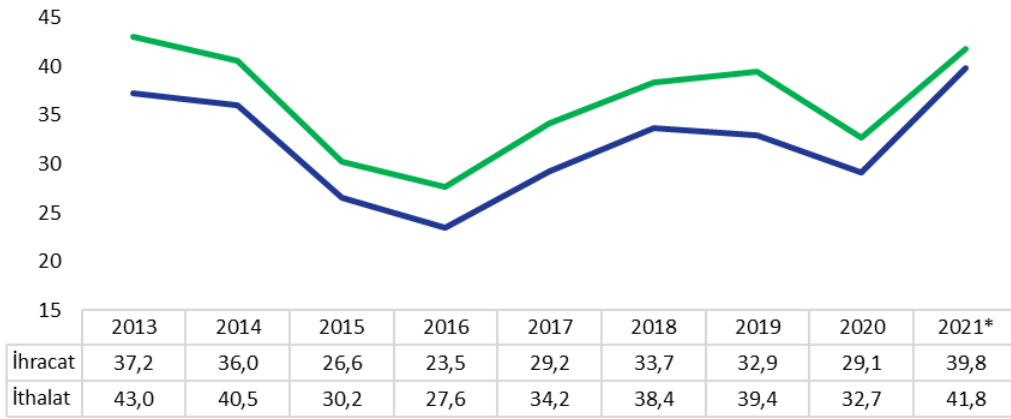
2020 verilerine göre Belarus ihracatının %12'sini enerji sektörü oluştururken %10'unu gübreler oluşturmaktadır. Önemli bir süt ürünleri tedarikçisi olan Belarus'un süt ürünleri ihracatı ise toplam ihracatının %8,2'sini oluşturmaktadır. İthalatında ise, enerji sektörü başta gelmektedir. Toplam ithalatın %20'sini oluşturan enerji sektörünü makinalar ve elektrikli cihazlar takip etmektedir. Bahsedilen iki sektörün ithalat içerisindeki payı sırasıyla %10 ve %7'dir.

Cari Denge (% GSYH)

Kaynak: IMF KEG Ekim 21

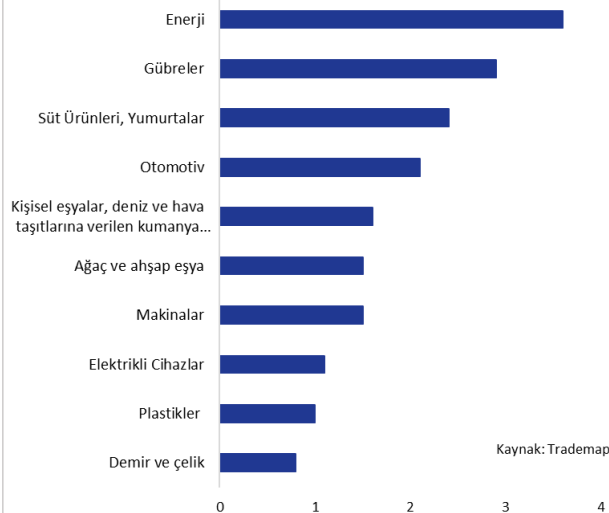
Belarus Dış Ticareti (Milyar USD)

Kaynak: Trademap, Belarus İstatistik Ofisi (2021 verileri geçicidir)

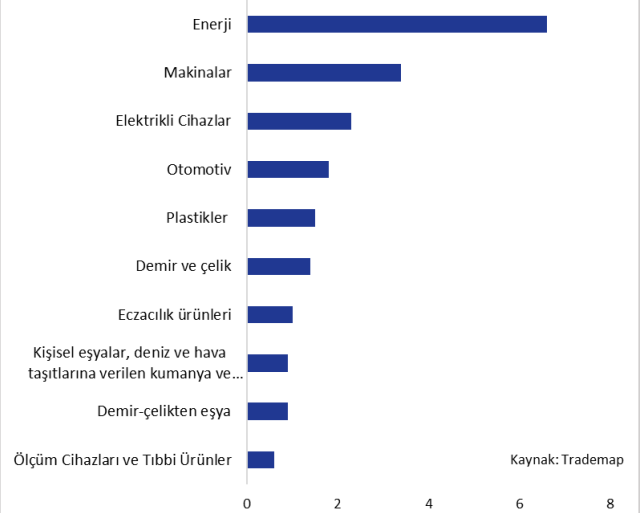
— İhracat — İthalat

Belarus İhracatı (2020, Milyar USD)

Kaynak: Trademap

Belarus İthalatı (2020, Milyar USD)

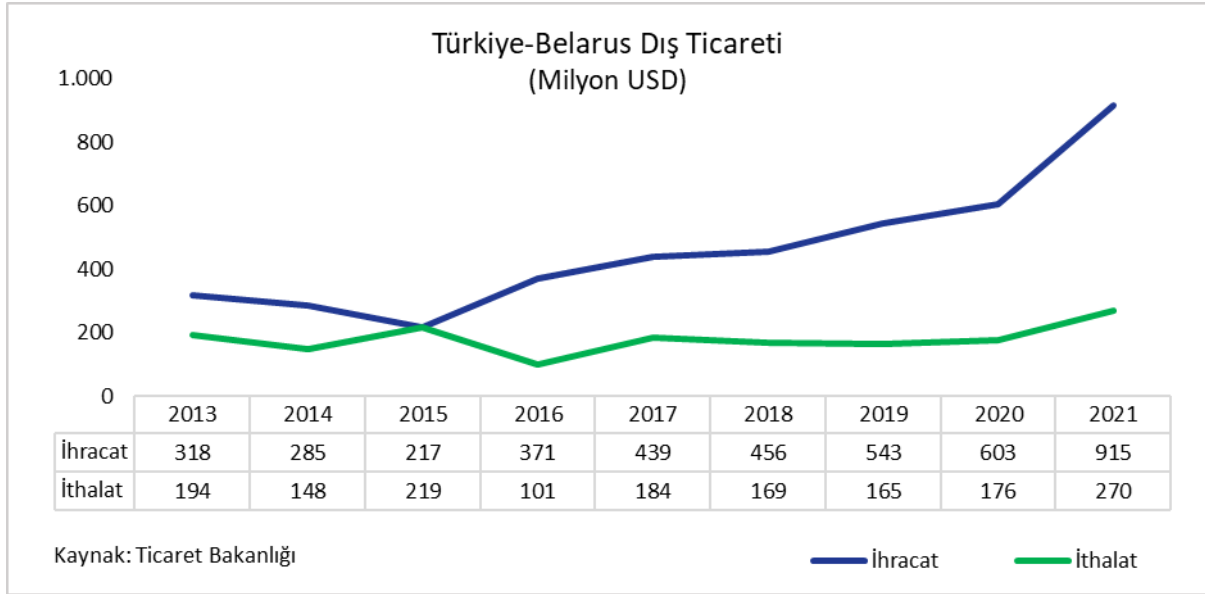
Kaynak: Trademap

5. TÜRKİYE- BELARUS TİCARETİ

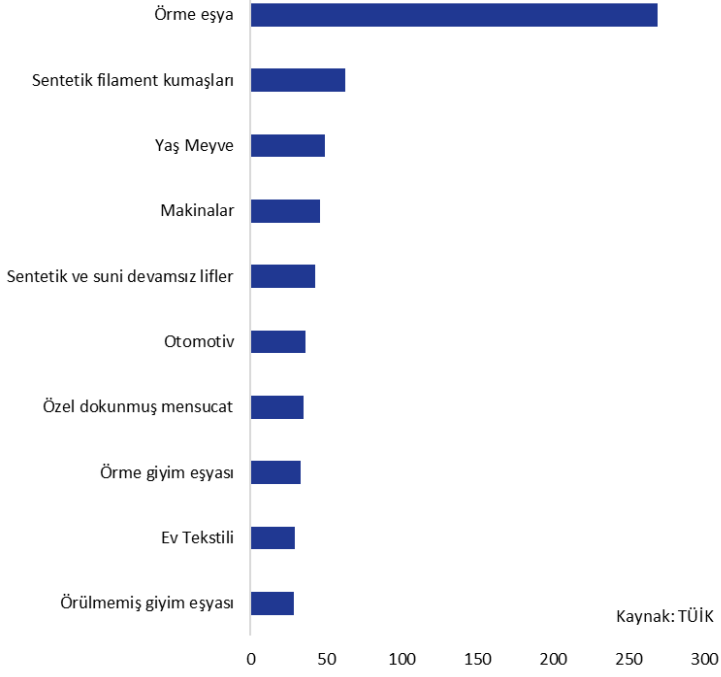
Türkiye, Belarus ile olan ticaretinde 2015 yılı haricinde net ihracatçı konumundadır. 2013-2015 yılları arasında Türkiye'nin Belarus'a olan ihracatı 318 milyon USD'den 217 USD'ye gerilemiş; ithalatı ise 194 milyon USD'den 219 milyon USD'ye yükselmiştir. Böylece, 2015 yılında Türkiye, Belarus ile olan ticaretinde 2 milyon USD dış ticaret açığı vermiştir.

2016 yılında Belarus'a olan ihracatın %71 artarak 371 milyon USD'ye yükselmesi, ithalatın ise %54 daralarak 101 milyon USD'ye gerilemesi Türkiye'yi yeniden net ihracatçı konumuna getirmiştir. Takip eden yıllarda ihracat devamlı artmış ve 2020 yılında 603 milyon USD seviyesine yükselmiştir. İthalat ise benzer seviyelerde kalmış ve aynı yılda 176 milyon USD seviyesinde gerçekleşmiştir. 2021 yılında ise ihracat bir önceki yıla göre %52 artarak 915 milyon USD'ye ithalat ise %53 artarak 270 milyon USD'ye yükselmiştir. Böylece, 1,1 milyar USD ile son 10 yılın en yüksek dış ticaret hacmi gerçekleşmiştir. 2022 yılının Ocak ayında Belarus'a ihracat 76 milyon USD ithalat ise 29 milyon USD olarak gerçekleşmiştir.

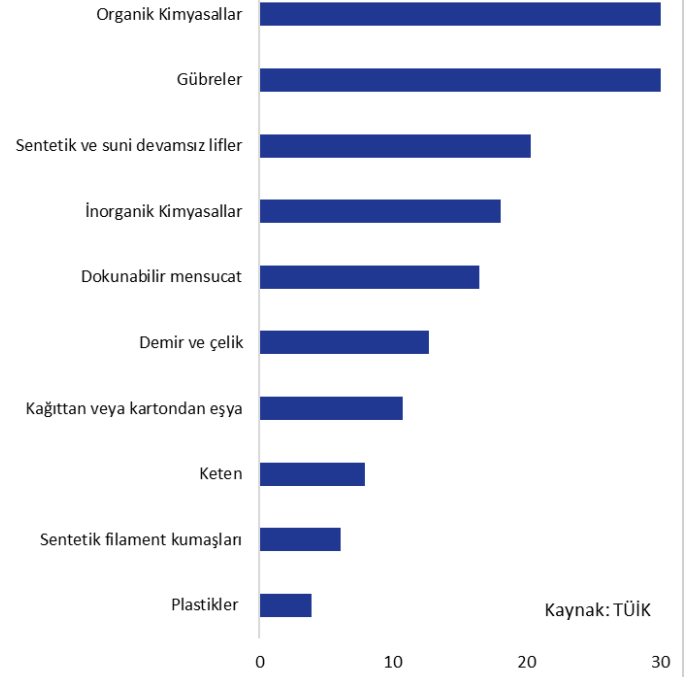
2021 verilerine göre, Türkiye'nin Belarus'a olan ihracatında örme eşya, sentetik filament kumaşlar ve yaş meyve başta gelen sektörler arasındadır. Bahsedilen sektörler ülkeye olan ihracatın %42'sini oluşturmaktadır. İthalatta ise, organik kimyasallar, gübreler ve sentetik-suni devamsız lifler öne çıkmakta olup ülkeden ithalatın %85'ini oluşturmaktadır.

Türkiye'nin Belarus'a İhracatı
(2021, Milyon USD, ÖTS)

Türkiye'nin Belarus'dan İthalatı
(2021, Milyon USD, ÖTS)

DIŞ EKONOMİK İLİŞKİLER KURULU

Huzur Mahallesi, Azerbaycan Caddesi Skyland Sky Office No: 4
B Blok Kat: 21-22 Seyrantepe 34485 Sarıyer/İstanbul

www.deik.org.tr • info@deik.org.tr

[Instagram](https://www.instagram.com/deikiletisim) [Facebook](https://www.facebook.com/deikiletisim) [YouTube](https://www.youtube.com/deikiletisim) [LinkedIn](https://www.linkedin.com/company/deikiletisim) /deikiletisim | www.deik.org.tr